

تاریخ و فرهنگ «جلد اول» آشتیان

با مقالاتی از :

محمد مهدی آقاخانی، سعید پروین زاده، مسعود پروین زاده، محمد حسن
حامدی، مصطفی ذکائی، محسن سلیمانی آشتیانی، مهدی
سلیمانی آشتیانی، محسن شاربای آشتیانی، مرتضی طهماسبی آشتیانی،
اسدالله عبدلی آشتیانی، داریوش کیا، پسر لطفی، حمیدرضا محبی

به اهتمام :

اسدالله عبدلی آشتیانی

انتشارات سفیر اردهال

عبدلی آشتیانی، اسدالله، ۱۳۴۶-، گردآورنده
تاریخ و فرهنگ آشتیان / با مقالاتی از
مهدی سلیمانی آشتیانی... [و دیگران] : به
کوشش اسدالله عبدلی آشتیانی.
تهران : سفیر اردهال، ۱۳۹۹.

۳ ج.

سفیر اردهال؛ ۱-۷۹۴

دوره: ۷-۳۱۳۸۰۸-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۱: ۴-۳۱۳۸۰۹-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۲: ۰-۳۱۳۸۱۰-۶۰۰-۹۷۸

ج. ۳: ۷-۳۱۳۸۱۱-۶۰۰-۹۷۸

فیفا

با مقالاتی از مهدی سلیمانی آشتیانی،
اسدالله عبدلی آشتیانی،

مطفی ذکائی آشتیانی، محسن

شاه بابای آشتیانی، حمیدرضا محبی،

مرتضی بهماسبی آشتیانی، داریوش

کیارانش، حسن حامدی، محسن

سلیمانی آشتیانی، محمد مهدی آقاخانی، سعید

پروین زاده، سعید پروین زاده، سپهر لطفی.

ج. ۲ و ۳ (چاپ ۱، ۱۳۹۰) (فیفا).

آشتیان

Ashtiyan (Iran)

آشتیان -- تاریخ

History -- Ashtiyan (Iran)

سلیمانی آشتیانی، مهدی، ۱۳۵۳-

DSR۲۰۷۱

۹۵۵/۱۳۵۵

۶۱۷۴۲۱۶

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

فروست

شابک

وصفیت و دست نویسی

یادداشت

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

تاریخ و فرهنگ آشتیان

«جلد اول»

با مقالاتی از :

محمد مهدی اخانی، سعید پروین زاده، مسعود پروین زاده، محمد حسن حامدی، مصطفی کاظمی، محسن سلیمانی آشتیانی، مهدی سلیمانی آشتیانی، محمدرضا بابای آشتیانی، مرتضی طهماسبی آشتیانی، اسدالله عبدلی آشتیانی، ریوش کیارش، سپهر لطفی، حمیدرضا محبی

«اهتمام»

اسدالله عبدلی آشتیانی

شابک دوره: ۷-۸۰۸-۱۳-۶۰۰-۹۷۸

شابک جلد اول: ۴-۸۰۹-۳۱۳-۹۷۰-۲

صفحه آرایی، طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال

لیتوگرافی، چاپ، صحافی: واحد تولید نشر سفیر اردهال

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹ قیمت دوره: ۳۳۰,۰۰۰ تومان

شمارگان: ۵۵۰ نسخه شماره نشر: ۱-۷۹۴

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبروی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴

تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۳۸۹۸ - ۸۸۳۱۹۳۴۲ - ۰۲۱ کد پستی: ۷۴۷۱۵ - ۱۵۸۱۸

www.safirardehal.ir

www.safirardehal.com

email: safirardehal@yahoo.com

© حق چاپ: ۱۳۹۹

هرگونه نسخه برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی و اقتباس در گیومه در مستند نویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از مولف ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

پیشگفتار.....	۱۳
نویسندگان و پدیدآورندگان مجموعه.....	۱۷
بخش اول - پیشینه تاریخی آشتیان.....	۲۱
فصل اول - تاریخچه و گفتاری کوتاه درباره آشتیان - مهدی سلیمانی آشتیانی.....	۲۳
سیمای طبیعی و اجتماعی.....	۲۸
سابقه فرهنگی آشتیان.....	۳۰
آشتیان و یادگارهایش در تهران بزرگ.....	۳۲
گویش آشتیانی.....	۳۵
مشاهیر آشتیان.....	۳۶
برخی مشاهیر آشتیان در مطالعات خاور شناسان.....	۳۸
فصل دوم - دوره تاریخی آشتیان در قرن ۱۰ و ۱۲ هجری قمری - اسدالله عبدلی آشتیانی.....	۴۱
وقف نامه حاجی علی مرزا ابن حاجی عبدالقرب گرکانی.....	۴۵
بازخوانی سواد وقف نامه حاج عبدالقرب گرکانی.....	۴۶
سواد وقفنامه حاج عبدالقرب گرکانی.....	۴۸
فصل سوم - روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه در آشتیان (۱۳۱۰ ق) اسدالله عبدلی آشتیانی.....	۵۱
سفر اول ناصرالدین شاه به آشتیان.....	۵۲
سفر دوم ناصرالدین شاه به آشتیان.....	۵۳
فصل چهارم - جشن های اسطوره ای در آشتیان - محسنی ذکایی آشتیانی.....	۶۷
تیرگان در آشتیان.....	۷۷
آبانگاه در آشتیان.....	۷۸
بخش دوم - زبان و گویش آشتیان.....	۷۹
فصل اول - زبان آشتیانی - مصطفی ذکایی آشتیانی.....	۸۱
قرابت های زبان آشتیانی با زبان آذری (زبان قدیم مردم آذربایجان).....	۸۹
کلمه های ویژه آذری.....	۸۹
فصل دوم - واژه نامه زبان آشتیانی - مصطفی ذکایی آشتیانی.....	۹۳
چند جمله آشتیانی.....	۱۱۰
ترانه ای به زبان آشتیانی.....	۱۱۵
چند جمله از زبان امراهی.....	۱۱۶
ضرب المثل ها، مثل ها و اصطلاحات کلامی زبان آشتیان.....	۱۱۷

۱۱۹	فصل سوم - منظومه عاشقانه بلبل و شریفه - مصطفی ذکایی آشتیانی
۱۲۹	سرآغاز داستان
۱۳۰	بلبل شریفه را می بیند و عاشق او می شود
۱۳۱	پرسش از مادر از نام و نشان شریفه
۱۳۱	نوشتن نامه به شریفه و رساندن نامه با کمک دایه
۱۳۲	جواب نامه بلبل از جانب شریفه
۱۳۳	آگاه شدن مادر از نامه بلبل و کمک خواستن از برادرش
۱۳۳	پیام خالو رضا از اصفهان
۱۳۴	رفتن بلبل به دیدار شریفه
۱۳۵	رفتن بلبل به اصفهان
۱۳۵	رفتن بلبل به سوی می خوارگی
۱۳۶	نامه بلبل به مادر
۱۳۶	جواب از سوی مادر
۱۳۷	ناامیدی و پناه بردن به میخانه
۱۳۷	نامه به سوی شریفه
۱۳۸	جواب شریفه
۱۳۸	نوشتن نامه به سوی مادر
۱۳۹	جواب مادر
۱۳۹	نامه به سوی شریفه
۱۴۰	جواب شریفه به گلایه بلبل
۱۴۰	ناامیدی از مادر و امداد از استاد حسین نساج صاحب دیول شهر
۱۴۱	جواب استاد به نامه بلبل
۱۴۱	مژده راضی شدن مادر از سوی شریفه
۱۴۲	نامه مادر به رضایت از ازدواج بلبل و شریفه
۱۴۳	محاصره اصفهان و فتنه افغان
۱۴۳	بی خبری از بلبل و گلایه شریفه
۱۴۴	حکایت
۱۴۵	خبر گرفتن مادر از بلبل پس از چند سال بی خبری
۱۴۶	نامه شریفه به بلبل پس از آگاهی از گسیل قاصد از سوی مادر
۱۴۶	در سوز و گداز شریفه
۱۴۷	در سوز و گداز بلبل

۱۴۸	بیرون شدن بلبل از اصفهان.....
۱۴۸	غزل استاد برای بلبل.....
۱۴۹	بازآمدن پیک نزد مادر و مژده زندهبودن بلبل.....
۱۵۰	زاری مادر و تصور مرگ بلبل توسط دایه و خبر رساندن به شریفه.....
۱۵۰	خودکشی شریفه.....
۱۵۱	بازگشتن شریفه به سر چناری.....
۱۵۲	آگاهی خالوکریم از ماجرا و تهدید شریفه و بلبل.....
۱۵۲	آگاهی یافتن مادر از تهدید خالو.....
۱۵۳	دعا و استغاثه مادر.....
۱۵۳	فرستادن قاصد دیگر به اصفهان.....
۱۵۴	بیمار شدن شریفه.....
۱۵۵	رسیدن میرزا جانب قاصد.....
۱۵۶	پایان داستان.....
۱۵۷	نمونه اشعار مصطفی ذکایی آشتیانی.....
۱۵۷	مناجات.....
۱۵۷	آشتیان جان من.....
	فصل چهارم - نمونه اشعار میرزا محمدعلی (مفتون) و دیگر شعرای گمنام آشتیان
۱۵۹	عصر صفوی - مصطفی ذکایی آشتیانی.....
۱۶۱	میرزا محمدعلی آشتیانی (مفتون).....
۱۶۷	غزل.....
۱۶۸	غزل.....
۱۶۸	قطعه.....
۱۶۸	رباعی.....
۱۶۹	رباعی.....
۱۶۹	غزل.....
۱۶۹	مثنوی.....
۱۶۹	غزل.....
۱۷۰	قطعه.....
۱۷۰	غزل.....
۱۷۰	رباعی.....
۱۷۱	رباعی.....

۱۷۱	غزل
۱۷۱	غزل
۱۷۱	غزل
۱۷۱	مثنوی
۱۷۲	قطعه
۱۷۲	مفرد
۱۷۲	مفرد
۱۷۲	مثنوی
۱۷۲	غزل
۱۷۳	غزل
۱۷۳	مناجات
۱۷۳	غزل یا قصه
۱۷۳	رباعی
۱۷۴	رباعی
۱۷۴	غزل
۱۷۴	غزل
۱۷۴	رباعی
۱۷۵	غزل
۱۷۵	غزل
۱۷۶	غزل
۱۷۶	غزل
۱۷۷	غزل
۱۷۷	غزل
۱۷۷	رباعی
۱۷۸	فرد
۱۷۸	غزل
۱۷۸	غزل
۱۷۹	رباعی
۱۷۹	رباعی
۱۷۹	غزل
۱۷۹	غزل

فرد.....	۱۸۰
فرد.....	۱۸۰
فرد.....	۱۸۰
میرزا محمدهادی آشتیانی.....	۱۸۰
میرزا محمد مهدی آشتیانی.....	۱۸۲
میرزا محمد تقی آشتیانی.....	۱۸۲
غزل.....	۱۸۳
استاد محمد حسین نساج آشتیانی.....	۱۸۳
امیر آشتیانی.....	۱۸۹
مسحوق.....	۱۹۳
بخش سوم - اعیاد و جشن های ملی.....	۱۹۹
فصل اول - سینه بزرگاری مراسم جشن نوروز در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی..	۲۰۱
نوروز در آشتیان.....	۲۰۲
نامه بلبل به شریف در عید نوروز.....	۲۰۲
نامه شریفه در جواب بلبل.....	۲۰۲
سیزده بدر.....	۲۰۳
بهمجنه.....	۲۰۴
جشن کوسه در آشتیان.....	۲۰۵
سمنو.....	۲۰۵
فصل دوم - مراسم جشن تیرگان در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی.....	۲۰۷
آبانگاه تقویمی و جشن آبان در آشتیان.....	۲۰۹
فصل سوم - جشنواره آئین سمنوپزان در آشتیان - محسن ساد بابای آشتیانی.....	۲۱۵
آیین پخت سمنو.....	۲۱۵
زمان برگزاری آیین.....	۲۱۵
جایگاه سمنو.....	۲۱۵
سمنو از منظر تاریخی و ملی.....	۲۱۶
سمنو از منظر مذهبی.....	۲۱۶
سمنو از منظر اجتماعی.....	۲۱۷
سمنو و اعتقادات مذهبی.....	۲۱۷
سمنو و نشاط اجتماعی.....	۲۱۷
تاریخچه سمنو در آشتیان.....	۲۱۸

۲۱۸	طرز تهیهٔ سمنو
۲۱۹	خواص سمنو
۲۱۹	مراحل و زمان‌بندی جشنوارهٔ آیین پخت سمنو در آشتیان
۲۱۹	جشنوارهٔ آئین سمنوپزان آشتیان
۲۲۵	فصل چهارم - آئین سمنو در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی
	فصل پنجم - ثبت ملی جشنوارهٔ آئین سمنوپزان و صابون سنتی آشتیان و معرفی انجمن
۲۲۹	حمایت از آثار و ابنیهٔ تاریخی - محسن شاه بابای آشتیانی
۲۲۹	قدمت صابون‌سازی در آشتیان
۲۳۱	انجمن ردم‌نهاد «حمایت از آثار و ابنیهٔ تاریخی شهرستان آشتیان»
۲۳۹	بخش چهارم - مراسم مذهبی
۲۴۱	فصل اول - مذهب - مراسم دینی در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی
۲۴۲	غزلی از معرین آشتیانی
۲۴۷	فصل دوم - مراسم عزاداری محرم در آشتیان - حمیدرضا محبی
۲۴۷	هیئت‌های محلی مذهبی
۲۴۷	استقبال از ماه محرم
۲۴۸	سفره‌های نذری
۲۴۹	حضور جوانان در برپایی مراسم محرم
۲۴۹	شروع ماه محرم
۲۵۰	سینه‌زنی
۲۵۰	زنجیرزن
۲۵۱	ادوات مربوط به عزاداری
۲۵۲	سبک عزاداری
۲۵۲	سبک و شیوهٔ دسته‌های زنجیرزنی
۲۵۳	هیئت علامت کشان
۲۵۴	پذیرایی
۲۵۴	رسوم فراموش‌شده
۲۵۵	مساجد و تکیه
۲۵۵	هیئت‌های محلی مذهبی
۲۵۶	هیئت بازار
۲۵۶	هیئت حسنی (مازری)
۲۵۶	هیئت صادق بیک

۲۵۷	هیئت سرورآباد (نارالله).....
۲۵۷	هیئت آقاز یارت (انصارالحسین).....
۲۷۷	فصل سوم - جستاری پیرامون آداب ترحیم در آشتیان - مرتضی طهماسبی آشتیانی
۲۷۸	الف) اقدامات اولیه در قبل از مراسم تشییع.....
۲۸۰	ب) حمل میت.....
۲۸۲	ج) مراسم غسل دادن.....
۲۸۲	د) مراسم کفن کردن.....
۲۸۴	تدفین.....
۲۹۰	مراسم ختم.....
۲۹۱	چادر قب.....
۲۹۳	اسامی آراگاه‌های آشتیان.....
۲۹۵	بخش پنجم - آسار و حکم و باورها.....
۲۹۷	فصل اول - نمونه‌هایی از مثل‌های رایج در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی.....
۳۰۷	فصل دوم - باورها در آشتیان - مصطفی ذکایی آشتیانی.....
۳۲۷	فصل سوم - دعا ترسی در آشتیان - مرتضی طهماسبی آشتیانی.....
۳۳۷	بخش ششم - شرح حال رجال مساهیر آشتیان.....
۳۳۹	فصل اول - شرح حال رجال و شایر - ابدالله عبدلی آشتیانی.....
۳۳۹	دکتر جواد خان آشتیانی.....
۳۴۰	مسئولیت‌ها و اقدامات.....
۳۴۱	دکتر منوچهر آشتیانی.....
۳۴۲	باقر باباشاه آشتیانی.....
۳۴۵	محمود بیانی آشتیانی.....
۳۴۸	مهندس محمدحسین جمالی آشتیانی.....
۳۴۸	تجربیات شغلی.....
۳۴۹	فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی.....
۳۵۰	عناوین مقالات، کتب و نتایج تحقیقات منتشر شده.....
۳۵۲	افشین حضرتی آشتیانی.....
۳۵۲	افتخارات.....
۳۵۳	پندار حضرتی آشتیانی.....
۳۵۳	افتخارات.....
۳۵۴	خشایار حضرتی آشتیانی.....

۳۵۴	افتخارات
۳۵۵	داریوش حضرتی آشتیانی
۳۵۵	افتخارات ورزشی
۳۵۶	دکتر عباس حضرتی آشتیانی
۳۵۷	برخی فعالیت‌ها
۳۶۰	عظیم حضرتی آشتیانی
۳۶۳	مهندس غلامرضا حضرتی آشتیانی
۳۶۵	فخ حضرتی آشتیانی
۳۶۶	مهندس ژوبین حضرتی آشتیانی
۳۶۷	مهندس اشکان حضرتی آشتیانی
۳۷۲	دکتر مهرداد حمیدی آشتیانی
۳۷۳	سوابق تحصیلی
۳۷۵	دکتر محمدتقی خورسندی آشتیانی
۳۷۵	برخی از سمت‌های علمی و اجرایی
۳۷۷	دکتر ابراهیم داوری
۳۷۹	مهدی ذکایی آشتیانی
۳۸۱	پروفسور محمدعلی زلفی‌گل
۳۸۲	اقدامات اجرایی مؤثر در سمت‌های اجرایی
۳۸۳	حاج میرزا عباس صالحی آشتیانی، پدر فرهنگ و هنر آشتیان
۳۹۱	میرزا هاشم صالحی سیاوشانی
۳۹۲	مهرداد صفاری آشتیانی
۳۹۳	طیبه عربگل
۳۹۵	چند بیت از شعر رسم عاشقی
۳۹۵	شعری در فقدان پدر
۳۹۵	شعری در فقدان برادر عزیزشان در اولین ماه مهری که نبود
۳۹۶	دکتر فریبا عربگل
۳۹۸	مسیب عربگل، پدر ادبیات و شعر خلیج
۴۰۰	خواستگاه طوایف خلیج
۴۰۱	شعری از مسیب عربگل
۴۰۳	حکم دانشیاری استاد عربگل از دانشگاه گوتنگن آلمان
۴۰۴	میرزا عبدالله خان عطایی آشتیانی (تاجر)

پیشگفتار

از دفتر زمانه رفت نامش از قلم
آن ملتی که مردم صاحب قلم نداشت
محمد فرخی یزدی

وظیفه ما در رابطه با شناخت فرهنگ و تاریخ، جز از راه
آنس و الفت با قلم و استعانت از اصحاب هنر و تفکر و اندیشه،
میسر نخواهد بود؛ زیرا همین جماعت از راه تحقیق و پژوهش
و مستندات موجود و با استعانت از نگاه تیزبین و قلم راز گشای
خود، نکاتی ارزشمند و بنا ساخته ز گذشته را در معرض قضاوت و
داوری می گذارند، و شایستگی و داشته های پیشینیان را به عصر
حاضر انتقال می دهند. این ها همان گروه اهل اندیشه، تعقل
و فرزنگی اند. ملتی که تاریخ خود را نادیده می گیرد به تکرار
اشتباهات خویش است. تاریخ، سابقه تمدن و عامل آزمون و
خطای بشریت است.

گاه گفته می شود که پژوهش های گذشتگان، امر زبیه و بی بهره
کار نمی آید و نیازی به تحقیق و اسناد و مدارک باز آفرینی وقایع
و حوادث روز گاران پیشین نیست؛ اما نیک می دانیم که با وجود
پیشرفت محیر العقول دانش در عصر حاضر، ما همچنان محتاج
بررسی و شناخت آثار گذشتگان هستیم. تاریخ تمدن بشر، واقعیت
تمام عیار و یکپارچه ای است که گذشته و حال را به هم پیوند می زند
و پژوهشگران در بحث های جدی خود، ناگزیر از بررسی تاریخی
و سابقه اند. پژوهش های تاریخی همواره از چنان جاذبه و زمینه ای

برخوردار است که می‌تواند الگویی برای خلاقیت‌های جدید شود. جایی که اسناد و مدارک وجود نداشته باشد، تاریخ نیز موجود نیست. مهم‌ترین مدارک و شواهد برای پژوهش و تحقیق، اسناد مکتوب‌اند. کار پژوهشگر آن است که اسناد را بر اساس موضوع پژوهش، گزینش کند؛ البته پژوهش و تحقیق بایستی متکی بر شناخت منابع باشد، و هر قدر اطلاعات شخصی پژوهشگر و محقق بیشتر و تجربه‌اش گسترده‌تر باشد، امکان استفاده از منابع وسیع‌تر خواهد بود. میراث گذشته، جزئی از زندگی ماست و چه بخواهیم و چه نخواهیم، نمی‌توانیم آن را از خود جدا کنیم. اسناد و مدارک موجود در این نوشتار هر چند ارزش حقیقی خود را به‌ظاهر از دست داده‌اند، اما به محقق و خواننده کمک می‌کند تا با شناخت تاریخ گذشتگان، راه رسم زندگی و معیشت آنان، آداب و رسوم، روابط اجتماعی و نیز باورهای دینی و سنتی سرزمین خود بیشتر آشنا شود، و حتی با طبقه‌بندی و بهره‌جویی از ذخایر و منابع اطلاعاتی آن‌ها، راهگشای تدوین و نگارش تاریخ ملی خود گردد.

مسأله‌ای که در همه ادوار تاریخ مهر خورده، غریب مانده، این است که بخصوص در چند قرن اخیر، برخی از مناطق میهن عرصه رخدادهایی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی بوده، اما به دلایلی رخدادهای مذکور را منظر مورخین دور مانده و به‌طور جدی و هدفمند، مکتوم و مکفوف گردیده است.

پژوهش‌های محلی به محقق و پژوهشگر و در نهایت به خواننده کمک می‌کند تا با شیوه حکومت‌داری، روابط اجتماعی، باورهای دینی و سنتی و آداب و رسوم و آنچه در نقاط دور دست جغرافیایی کشور برقرار بوده، آشنایی عمیق یابیم. مجموعه حاضر، کاری گروهی از خادمان فرهنگی آشتیان است که سال‌ها در عرصه‌های مختلف پژوهش تاریخ و اسناد، قلم‌فرسایی کرده‌اند. این مجموعه بدون شک از خطا و اشتباه مصون نیست، بنابراین از همه خوانندگان تقاضا می‌شود هر جا نکته‌ای و مطلبی را اشتباه یافتند، تذکر داده تا در چاپ‌های آینده برطرف گردیده و اصلاح شود. اکنون این مهم بر عهده ماست که به‌عنوان وظیفه ملی با بیداری و هوشیاری، از موارث غنی فرهنگی، هنری، علمی، سیاسی، ادبی ... و معنوی خویش حراست و نگهداری کرده و

آن را به عنوان ودیعه‌ای گران‌سنگ به نسل‌های آینده منتقل کنیم، گذشته را چراغ راه آینده خود قرار داده و در پویایی، همفکری، وحدت و یکدلی بکوشیم. فراموش نکنیم که در طول تاریخ پُرافتخار منطقه، اجداد روشنگر ما پیوسته و همزمان به مهم‌ترین و حساس‌ترین امور مملکتی نیز می‌پرداختند.

انجام چنین کارهای فرهنگی سترگ، بدون همکاری و همیاری بزرگان و دانایان، ممکن نیست. وظیفه اخلاقی و حرفه‌ای خود می‌دانم از کلیه فرهیختگانی که یاری‌رسان نگارنده بودند، سپاس ویژه خود را ابراز کنم. نخست از همراهی صادقانه دوستان فاضل و گرامی و صاحبان قلم و اندیشه که زمینه‌ساز این حرکت فرهنگی شدند و با گردآوری سابقه تاریخی، شرح حال رجال و مشاهیر، تاریخ اجتماعی، اسناد، تصاویر و تحقیقات میدانی، وظیفه تاریخی و هویتی پُرافتخار خود را به انجام رساندند.

به عنوان عضو کمیته از این مجموعه، با طیب خاطر تدوین آن را به عنوان وظیفه پذیرفته و در کارسرای آن کوشش نموده و ارشادات خیرخواهانه و فاضلانه آنان را در راستای فرهنگ دوسنی‌لک گفتم، زیرا هدف، همدلی و اتحاد دوستان فرهیخته و عزیزی است که در کنار هم گرد آمدند؛ از بزرگوارانی که با کمک‌های مادی و نقدی، جهت چاپ اثر اقدام نموده و امکان انتشار مجموعه مزبور فراهم ساختند؛ سپاس ویژه دارم. نیز از پژوهشگران گرانقدری که با ارسال تحقیقات گرانقدر خود باعث غنی‌تر شدن مجموعه سه جلدی حاضر گردیدند، خصوصاً اعضای انجمن حمایت از آثار تاریخی شهرستان آشتیان و کارگروه فرهنگی که بیش از یک سال با زحمات فراوان و تعهدی ویژه، مقالاتی متنوع در حوزه‌های مختلف، مدوّن نمودند.

سپاس از استاد صادق حضرتی مورخ و پژوهشگر و آشتی‌شناس که راهنمایی‌های ارزنده فرمودند. مردم فهیم و بزرگوار آشتیان که با در اختیار قرار دادن اسناد و عکس‌های قدیمی خود باعث غنی‌تر شدن هرچه بیشتر اثر گردیدند. مردان و بانوانی که با گشاده‌دستی و بلندنظری، بخشی از هزینه‌های آماده‌سازی و چاپ این مجموعه نه جلدی را متقبل شده و کمک‌های بسیاری نمودند. تشکر ویژه خود را از آقایان علیرضا مالکی که در صفحه‌بندی، و امور

فنی کتاب کاری در خور توجه و شایسته ای انجام دادند و جناب مجتبی مقدسی، ویراستار مطلع و شناخته شده متون و نگارش های تاریخی که ویراستاری طاقت فرسای این مجموعه را متقبل شده و در به انجام رساندن آن نیز یکی از مشوقان بنده بودند. همچنین از مهندس سید حسین عابدینی اردهالی مدیر انتشارات سفیر اردهال که از جمله علاقه مندان به چاپ مجموعه کتاب های تاریخی اند و با روی گشاده و صفای باطن، با وجود مشغله فراوان زحمت چاپ این مجموعه را پذیرفت و مخلص را رهین منت خویش قرار داد، سپاس و تشکر ویژه خرد را ابراز می دارم.

در پاین از انصاف خانواده خود خصوصاً همسر گرامی سرکار خانم احترام محمد زمانی آشتیانی، اختراشم سبا و متینا که همواره پشتیبان و مشوق اینجانب در این راه بوده و به تمام سختی ها و مشکلات را با سعه صدر تحمل کردند سپاسگزارم.

برای حسن کلام، سرود اسدالله مصطفی ذکایی آشتیانی را که به مناسبت انتشار این سه جلد تقدیم کرده ام، ممنون می کنم. آخرین مصرع، مطابق با حروف ابجد، سال ۱۳۹۹ خورشیدی، تاریخ انتشار مجموعه حاضر است.

هرکس که حدیث طبع این نامه شنید	گفت: «میرآب ز میرآب رسید
در هر ورقش طلوع فجری پیدا است	در هر قافیه اش حقه قتی بی تردید
در شهر ستاره های خورشید شکن	تابنده ستاره ای که گشت پدید
تاریخ کهن دیار ما زین مکتوب	چون نور در آیین عیدان خروشی دید
تاریخ وقوع طبع آن چون پرسند	گوییم که «خورشید به میرآب نوید»

این دفتر حاصل تلاش صادقانه همه سروران و لطف دوستان بوده، که خود را قدردان زحمات آنها می دانم. تشکر و قدرشناسی از این جمع فرهیخته بر بنده فرض است. ایام عزت و سعادت مستدام.

اسدالله عبدلی آشتیانی

آشتیان، خردادماه ۱۳۹۹